

الحمد لله وحده ، و الصلاة والسلام على من لا نبي بعده . و بعد :

هندیک له ئافرهتان و ده زانن نوێژکردن ته نها بریتیه له پوو کردن له قبیله و نهجامدانی چهنه جولیه که و خویندنه وهی چهنه ئایهت و زیکرێک ، ده بینن ئهم بیرکردنه وهیه وایان لیده کات گرنگی نادهن به وهی که پێویسته چ جوړه پۆشاکێک له بهر بکه ن بۆیه گوێ ناده ن تهسک بیت یان ته نک بیت یان به شیک له پرچیان یان قاجیان یان قۆلیان به دهره وه بیت ، له کاتی که ئافرهت هه موو جهسته ی عه ورت ه .

جا بابزانی پۆشاک ئافرهتان ده بیت چۆن بیت له ناو نوێژدا :-

۱ - پێویسته ئافرهت له نوێژدا پۆشاکێک له بهر بکات هه موو جهسته ی داپۆشی جگه له پومهت و هه ردوو دهستی له سه ر پای دروست و په سه ندی زانایان .

ئهمه ش به به لگهی فه رموده ی په یامبه ری خوا ﷺ که فه رمویه تی : " يا أسماء إن المرأة إذا بلغت المحيض لم يصلح أن يرى منها شيء إلا هذا وهذا - وأشار إلى وجهه وكفيه " حسنه الألباني في صحيح الجامع ، برقم : (۷۸۷۴).

واته : ئهی ئه سماء ئه گه ر ئافره تی موسلمان گه شته ته مه نی با لځ بوون نابیت جگه له دهسته کان و پومه تی زیاتر ده رکه ویت الخطابي له معالم السنن (ج ۲ ص ۳۴۳) ئه فه رمویت : خه لگی راجیاوازن له وهی که ئافره تی ئازادی با لځ بوو چهنه له جهسته ی داپۆشی که نوێژی کرد ، شافعی و أوزاعي فه رمویانه : هه موو جهسته ی داپۆشی جگه له پومهت و هه ردوو له پی دهستی وه البغوي ئه فه رمویت : (أما المرأة الحرة، فعليها أن تغطي جميع بدنّها في الصلاة إلا الوجهَ واليدين إلى الكوعين). اهـ شرح السنة (ج ۲ ص ۴۳۶). واته : به لām ئافره تی ئازادی با لځ بوو پێویسته له سه ری هه موو جهسته ی داپۆشی له کاتی نوێژکردن جگه له پومه تی و هه ردوو دهستی تا مه چه کی .

۲ - پێویسته سه رپۆشیکێ باش بدات به سه ریا که ته نک نه بیت وه هینده گه وره بیت هه موو سه ری داپۆشی به شیوه یه که هه یچ له پرچی

به دهره وه نه بیت ، به لگهی ئه مه ش ئه و فه رموده یه ی دایکه عائیشه گێراویه ته وه که په یامبه ری خوا ﷺ فه رمویه تی : (لا يقبلُ الله صلاةَ حائضٍ إلا بخمار) صحيح أبي داود - (۳ / ۲۰۶) واته : خوا نوێژی ئافره تی با لځ بوو وه رناگریت ئیلا به سه رپۆشه وه نه بیت .

ابن المنذر له الإجماع (ص ۴۵): ئه فه رمویت : زانایان کۆرپان له سه ر ئه وهی که وا ئافره تی با لځ بوو پێویسته له سه ری به سه رپۆشه وه نوێژ بکات .

۳ - نابیت به پۆشاک ته نک وه نوێژ بکه ن ئه گه ر چی فراوانیش بوو چونکه وه کو پووت وایه به لگه شمان وته ی په یامبه ری خوایه ﷺ که فه رمویه تی : (سيكون في آخر أمي نساء كاسيات عاريات ...) رواه الطبراني في المعجم الصغير بسند صحيح. واته : له ئاخری ئومه ته که م هه ندیک ئافرهت هه ن به ناو داپۆشراون به لām له راستیدا پووتن .

ابن عبد البر ئه فه رمویت : مه به ستی په یامبه ری خوا ﷺ ئه و ئافره تانه یه که پۆشاک ته نک و ناسک ده که نه به ر ئه و جوړه پۆشاکه له راستیدا له ش دهرده خات ، نه ک ئه وهی که دای بپۆشیت ، ئه و جوړه ئافره تانه به ناو داپۆشراون ،

السفاريي له ((غذاء الألباب)) ئه فه رمویت : ئه گه ر پۆشاک و ته نک بوو ، به هۆی ته نکیه وه عه ورتی له بهر که ره که ی نه پۆشی پیاو بیت یان ئافرهت ئه وه قه ده غه یه و حه رامه له سه ر ئه و که سه ی له به ری ده کات له بهر ئه وهی ئه و عه ورتی دانه پۆشیوه که شه رعه فه رمانی کردوه به داپۆشینی ، ئهم وته یه ش خیا لفی تیا نیه .

وه پێشه و شوکانی له (نیل الأوطار) (۱۱۵/۲) ئه فه رمویت : پێویسته له سه ر ئافرهت جهسته ی به پۆشاکێک داپۆشیت له شی دهرنه خات وه ئه مه ش مه رجی داپۆشه ری عه ورت ه .

۴ - نابیت به پۆشاک ته سه که وه نوێژ بکه ن وه (فانیله و پانتۆل و تراکسو و هاوشیوه کانیا ن) چونکه قه باره ی جهسته یان دهرده خات ، هه روه که له هشام بن عروه ئه فه رمویت : کاتیک که (منذر) ی کوپی

(زبیر) له عیراق گه راپه وه پۆشاک و به رگیکێ له جوړی (مروه یه و ، و قوه یه) ی نارد بۆ (أسماء) ی کچی (أبو بكر) ئه وه ش له کاتیکدا بوو که (أسماء) چاوه کانی له ده ست دابوو ، واته : نابینا بوو : پووی ده لیت : که (أسماء) ده ستی دا له پۆشاکه که ، فه رمووی : ئۆف بۆ ئهم پۆشاکه ، پۆشاکه که ی بۆ بگه رپننه وه ، (منذر) یش ئه وهی زۆر له لا گه وره و گران بوو ، بۆیه فه رمووی : ئهی دایکی به رپژم ئه وه ته نک نییه بۆ ئه وهی له ش دهربخات ، ئه ویش له وه لāmدا فه رمووی : ئه گه ر له شی تیدا دهرنه که ویت ، خۆ قه باره ی له ش دهرده خات .

وه زۆرێک له زانایان کۆرپان له سه ر ئه وهی ئه و پۆشاکه ی که واجبه ئافره تان له نوێژدا له به ری بکه ن بریتیه له (درع وخمار) واته : ئه و پۆشاکه ی مه رچی حیجابی شه رعی تیدا بیت له وانه ش : فراوان بیت و ته سک و ته نک نه بی و هاوشیوه ی جلی بی باوه رپان و پیاوان نه بی .

له گه ل سه رپۆشدا . ده بینیت یه کیکیان ده چیته نوێژه وه و پرچی یان به شیک له پرچی یان له قۆلی یان قاچی به دهره وه یه له م کاته دا له سه ریه تی - لای زۆریه ی زانایان - نوێژه که ی دوباره بکاته وه

۵ - سه بارهت به پیکانی ئافرهت به هه مان شیوه به عه ورت ده ژمێردرین ، و پێویسته داپۆشرین ، داپۆشینیشیان به گۆره وهی به س نیه ، با گۆره ویه کانیش ئه ستور بن ، چونکه قه باره ی پیکان دهرده خه ن ، به لگه ش خۆی په روه ردا گه ر ئه فه رمویت : { وَلَا يَضْرِبَنَّ بِأَرْجُلِهِنَّ لِعَلِّمَ مَا يُخْفَيْنَ مِنْ زِينَتِهِنَّ } .

وی هه لێنجانندی ئایه ته که ئه وه یه : که ئافره تان پێویسته له سه ریان پیکانیان داپۆشن . وه له م باره یه وه ابن حزم ئه فه رمویت : ئه مه ده قیکه سه بارهت به قاچ و لاقه کان که پێویسته داپۆشری و دهرخستیان هه لāl نیه

وه به لگه له سونهت بۆ ئه مه فه رموده که ی ابن عمر ه که ئه فه رمویت : په یامبه ری خوا فه رمویه تی : ((مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خِيَلًا ، لم ينظر الله إليه يوم القيامة)) . فقالت أم سلمة : فكيف يصنع النساءُ بذيوهنَّ ؟ قال :

یرخین شراً . فقالت : إذن تنكشف أقدامهن ! قال : فیرخینه ذراعاً ، لا یزدن علیه .

واته : ههركهس بۆ فیز و تهكهبور پۆشاكهكهى شۆپ بكا ته وه خواى پهروهردگار له قیامهتدا تهماشای ناكات . (أم سلمة) فهرموى : ئهى پهيامبهرى خوا ﷺ ئافرهتان چى بكن به دامینهى كراسهكانیان ؟ فهرموى : با بستیک شۆپى بكه نه وه ، (أم سلمة) - پهزای خواى ئى بیّت - فهرموى : كهواته پیکانیان دهر دهكهویت ؟ ! ئهویش فهرموى : با بالّیک شۆپى بكه نه وه ، و له وهش زیاتر شۆپى نهكه نه وه سلسله الأحادیث الصحیحة : ۱۸۶۴

البیهقی ئهفهرمویت : بهلگهى ئهوهى تیایه كه داپۆشینى قاجهكان بۆ ئافرهت واجبه .

وه پرسیار كرا له ئیمامى أحمد : ئافرهت له چه ند پۆشاكدا نوێژ بكات ؟ فهرموى : به لای كه مه وه : كراسیك و سه رپۆشیك ، وه قاجهكانى داپۆشیك وه كراسهكه ئه وهنده درێژ بى پیکانى داپۆشى وه ئیمامى شافعى ئهفهرمویت : پیویسته له سه ر ئافرهت كه هه موو جهستهى له نوێژدا داپۆشیك جگه له ههردوو له پ و پومهتى . ههروه ها ئهفهرمویت : وه هه موو شتیك له جهستهى ئافرهت عوره ته جگه له ههردوو له پ و پومهتى . وه پشتى پیکانى عوره تن ، بۆیه ئه گهر شتیك له نیوان ناوك بۆ ئه ژنۆى پیاو له نوێژدا دهركهوت یان شتیك له پرچى ئافرهت له نوێژدا دهركهوت زۆربى یان كه م وه له جهستهى جگه له پومهت و ههردوو له پى و مه چه كى له وه زیاتر دهرناخات بزنان یان نه زانن . ههردوکیان نوێژه كه یان دوباره دهكه نه وه ، مه گهر به هۆى هه لكردى با ئه و شوینانه به دهر بكه ون یان به هۆى كه وتنه خواره وهى پۆشاكه كه .

ههروه ها له م باره یه وه زانای پایه بهرز شیخ ابن باز ئهفهرمویت : دهرخستنى قاجهكان له نوێژدا بۆ ئافرهتان لای زۆربهى زانایان جائز نیه و نوێژهكهى پوچه ل دهكاته وه . بۆیه ئه گهر ئافرهت نوێژى كرد و

قاجهكانى به دهره وه بوون واجبه له سه رى نوێژهكهى دوباره بكا ته وه لای زۆربهى زانایان

كهواته پیویسته له سه ر ئافرهتان له نوێژدا پۆشاكیكى فراوانى ئه ستور له بهر بكن هینده شۆپ بیّت قاجهكانیشیان داپۆشیك ، وه سه رپۆشیكى باش بدن به سه ریاندا . ئه مه پۆشاكى شه رعى ئافرهتانه له ناو نوێژدا .

ماوه ته وه بلیم : خوشكى ئیماندار ئه وهت بیر نه چیت له نوێژكردنت دا تۆ گفتوگۆ له گه ل پهروهردگار دكهیت ، پۆشاكیك له بهر مه كه ببیته هۆى توپه بونى پهروهردگار لیّت ، به لكو پۆشاكیك له بهر بكه شایسته بیّت به و كاتهى تۆ تیایداى كه نوێژكردنه ، مه رجه كانى پۆشاكى شه رعیشمان به كورتهى له م نوسراوه دا باس كرد تۆیش ته نها ئه وهت له سه ره جیبه جیى بكهى .

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

له بلاوكراوه كانى مالپه رى به هه شت
www.ba8.org

پۆشاكى ئافره تان له ناو نوێژدا

ئاماده كردنى : هاوار عبدالله
پیداچونه وهى مامۆستا عدنان بارام